

Нова українська школа

КОБЗАРИК

Читанка
для початкових класів

Упорядник Ігор Січовик

Тернопіль
Навчальна книга — Богдан

До читанки увійшли твори класиків
та сучасних українських і зарубіжних письменників,
а також кращі зразки народної творчості —
легенди, дитячі пісеньки, загадки, скоромовки,
приказки, прислів'я, казки.

Тематика та жанрова різноманітність зібраних
у «Кобзаріку» творів охоплюють широке коло читання
й відповідають новим типовим освітнім програмам
та Державному стандарту початкової освіти.

Для учнів та вчителів початкових класів,
студентів педагогічних навчальних закладів,
дбайливих батьків і всіх, кому не байдуже рідне слово.

Охороняється законом про авторське право.

*Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а,
м. Тернопіль, 46002, тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com   www.bohdan-books.com

Збут: (0352) 43-00-46, (050) 338-45-20

Книга поштою: (0352) 51-97-97, (067) 350-18-70, (066) 727-17-62
mail@bohdan-books.com

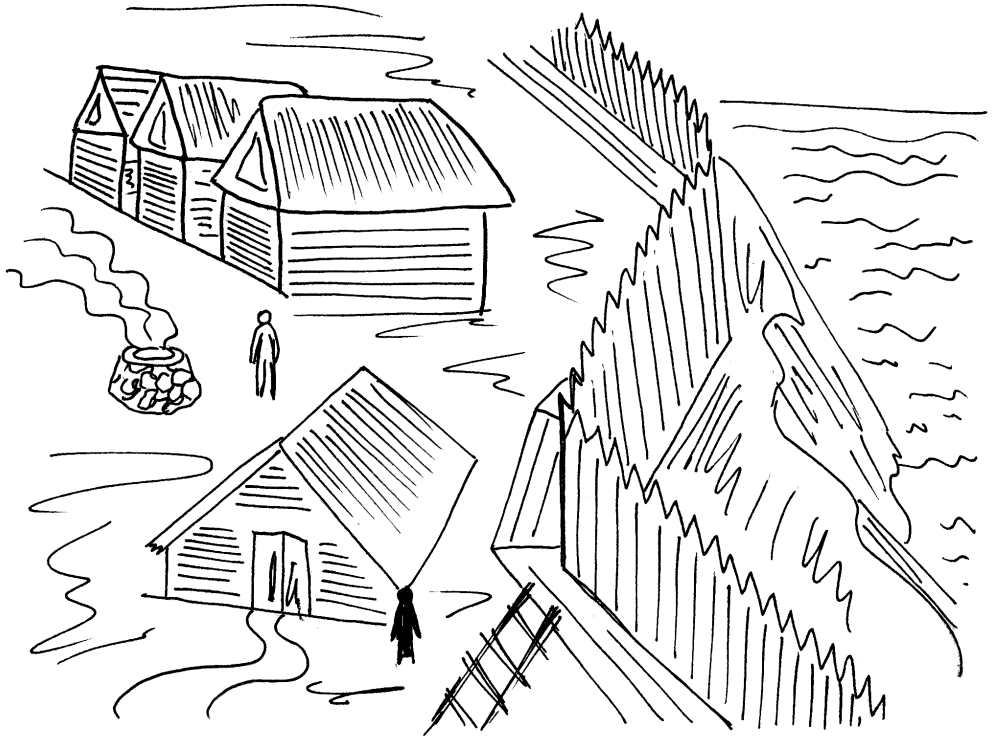
м. Київ: (044) 296-89-56; (095) 808-32-79, nk-bogdan@ukr.net

УКРАЇНО, ТИ МОЯ КОЛИСКА!

Україна! Слово незабутнє.
Ти моє минуле — славна Русь.
Ти моє сьогодні і майбутнє,
Бо твоїм я іменем зовусь.

Ігор Січовик

Колиска мого народу

У сиву давнину, коли на землі господарювали дикі звірі, а небо охороняли хижі птахи, на берегах Дніпра зупинилися перші поселенці, які раніше племенами пересувалися у пошуках здобичі. Тут вони будували собі житло, ростили дітей, обробляли землю. На ній вирощували найбільше у світі диво, яке давало їм життя, тому й назвали його житом.

А ще вони любили співати. І як було їм не співати, коли довкола буяла така краса. Русочубим хліборобам не подобалося лише одне — воювати, адже їхні руки звикли тримати дерев'яні рала, а дихали вони пахощами хліба й польових квітів. Та коли вже на рідну землю набігали вороги, тоді краяни, всі до одного, — від малої дитини і до жінки-матері, — ставали на захист Вітчизни. Хто любить свою землю більше ніж себе, той ніколи не

віддасть її ворогові, навіть якщо за це доведеться сплатити життям.

Так наші предки будували свою державу. Спочатку Русь, що походила чи то від річки Рось, чи то від пшеничного кольору волосся слов'ян, а можливо, й від слова рости, а згодом Україну — край, де волів би жити сам Творець землі.

Столицею, або ж матір'ю усіх міст обрали Київ, до якого збіглися дороги з усіх кінців держави. І стала згодом Русь-Україна наймогутнішою у світі державою. Нею захоплювалися інші народи, схиляючи в повазі голови перед її творцями.

Ігор Січовик

Рідний край

Прекрасний край чудової краси:
Гаї, діброви, гори та ліси,
Тут пролунала вперше колискова,
Тут прозвучала материнська мова,
Тут нас навчили найніжніше слово мама...

Микола Бобак

Україна

Дзвін шабель, пісні, походи,
Воля соколина,
Тихі зорі, ясні води —
Моя Україна.
Синь гаїв, поля, світання,
Пісня солов'їна,
Ніжний шепіт і зітхання —
Моя Україна.

Володимир Сосюра

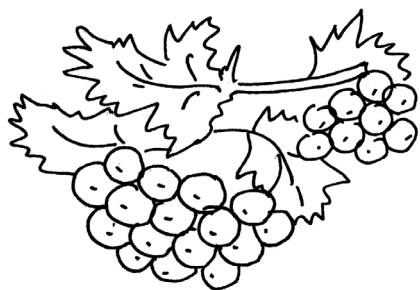
Наша держава

Україна — це держава,
Що іде до майбуття.
Є в нас сила,
Є в нас слава
Будувать нове життя.
Україно! Україно!
Засівай поля добром.
Розквітай, як та калина
Над Славутою-Дніпром.

Юрій Скочко

Зацвітає калина

Зацвітає калина,
Зеленіє ліщина,
Степом котиться
Диво-луна.
Це моя Україна,
Це моя Батьківщина,
Що, як тато і мама, —
Одна.

Анатолій Камінчук

Послухай...

Послухай, як трава росте,
Напоена дощами,
І як до тебе рідний степ
Шепоче колосками.
Послухай, як струмок
дзвенить,
Як гомонить ліщина, —
З тобою всюди кожну мить
Говорить Батьківщина.

Петро Осадчук

Батьківщина

Он повзе мурашка,
Он хлюпоче річка.
Не зривай ромашку,
Не топчи травичку.
В зелені діброва,
В китицях ліщина.
Глянь, яка чудова
Наша Україна.
Журавлі над лугом
Линуть рівним клином.
Будь природі другом,
Батьківщині — сином.

Анатолій Камінчук

Облітав журавель

Облітав журавель
Сто морів, сто земель,
Облітав, обходив,
Крила, ноги натрудив.
Ми спитали журавля:
— Де найкраща земля? —
Журавель відповідає:
— Краще рідної немає!

Платон Воронько

Земле моя!

Чом, чом, чом,
О земле ти моя,
Чарує так мене
Ясна твоя краса?
Тим, тим, тим,

Дитино люба, знай,
Що води ці, ліси —
Твій рідний, щедрий край!
Тут, тут, тут усюди всі твої
Найближчі, рідні й дорогі!

Віра Лебедова

Як ти любиш Україну

— Як ти любиш Україну,
Мій маленький друже?
— Нашу рідну Україну
Люблю дуже-дуже!

З Україною нікого
В світі не боюся
І щоранку я до Бога
За неї молюся.

Щоб була щаслива, дужа,
Щоб була багата.
Я люблю її так дуже,
Як маму і тата.

Олесь Лупій

Для Вкраїни

Наша славна Україна,
Наше щастя і наш рай!
Чи на світі є країна
Ще миліша за наш край?
І в щасливі й злі години
Ми для неї живемо,
На Вкраїні й для Вкраїни
Будем жити й помremo...

Володимир Самійленко

Батьківщина — одна

У всьому світі — кожен зна:
Є Батьківщина лиш одна.
І в нас вона одна-єдина:
Це наша славна Україна.

Дарія Комілевська

Про нашу Україну

Ми дуже любимо наш край
І любим Україну.
Її лани і зелен-гай,
В саду рясну калину.
Там соловейко навесні
Співає між гілками.
Та й ми співаємо пісні,
Змагається він з нами.

Марія Познанська

Найкраща земля

Є багато країн на землі,
В них озера, річки і долини...
Є країни великі й малі,
Та найкраща завжди —
Батьківщина.

Є багато квіток запашних,
Кожна квітка красу свою має.
Та гарніші завжди поміж них
Ті, що квітнуть у Рідному Краї.

Є багато пташок голосних,
Любі-милі нам співи пташині,

Та завжди наймилішими з них
Будуть ті, що у Рідній Країні.

І тому найдорожчою нам
Є і буде у кожную хвилину
Серед інших країн лиш одна
Дорога нам усім — Україна!

Дмитро Павличко

Моя Україна

Сонце на небі і зоряна ніч солов'їна —
Моя Україна.
Мамина пісня і мамина тиха сльозина —
Моя Україна.
Батькове слово і врода небесна калини —
Моя Україна.
Слово молитви і лагідний усміх дитини —
Моя Україна.

Марія Чумарна

Наш рід

Мама вишиває на зеленому полотні зелений барвінок,
чорнобривці, сині волошки. Навіть маленьку качечку-
вутінку вишила.

— Що це буде, нене? — питає Андрійко.

— Українська святкова сорочечка для тебе.

— Чому українська? — допитується Андрійко.

— Бо вишиваю такі квіти, які ростуть на нашій землі.

А земля наша зветься Україною. І ти — маленький українець.

— А ти, мамо?

— І я українка, і татко, й бабуся, й дідусь. Ми українського роду і любимо нашу землю, нашу мову, наші квіти.

Пісня про Україну

Дівчина-калина
В білому віночку
Вийшла із хатини,
Стала на горбочку.
А як заспівала
Солов'їно-дзвінко —
В лісі розстелила
Килими з барвінку.
Золотила ниву,
Голубила небо,
Дітвору щасливу
Кликала до себе.
Кличе всіх щоднини
До краси і згоди
Пісня України,
Що єдна народи.

Микола Гринчук

Виростеш ти, сину...

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги.

Можна вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.
Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.

За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.

І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби та тополі,

Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Василь Симоненко

Наша хата

Наша хата під горою край долини
У вишневому садочку та в калині;
Попід лісом млин подався у ставочок,
Через воду перекинувся місточок,
Наші ниви золотіють так, як сонце;
Вишні й сливи з гілок лізуть у віконце.
Нашу гору всі кругом далеко знають,
Добрі люди нашу хату привітають.

Яків Щоголів

Україна

Наша славна Україна,
Наше щастя і наш рай!
Чи на світі є країна
Ще миліша за наш край?

Яків Щоголів

Донька України

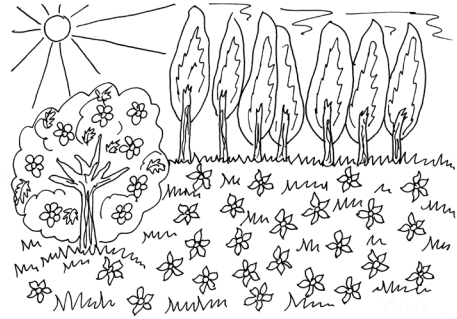
— Хто ти, дівчинко маленька?
— Доня України-неньки.
Українкою зовуся —
Й тою назвою горджуся.

Юрій Шкрумеляк

Україні

Воскресни, мати-Україно!
Нарешті звільнення прийшло.
Хай завітчає цвіт калини
Твоє скривавлене чоло.
Хай ллється мова солов'їна,
Не замовкає у віках.
На крилах зраних полине
На волю випущений птах.
А ті, хто в час наруги лютий
Усе життя віддав тобі, —
Нехай їм пам'ятником будуть
Твої тополі голубі.
Хай, як барвінок синій-синій,
На попелищі пророста
Моя безсмертна Україна,
Вітчизна синьо-золота.

Марія Губко

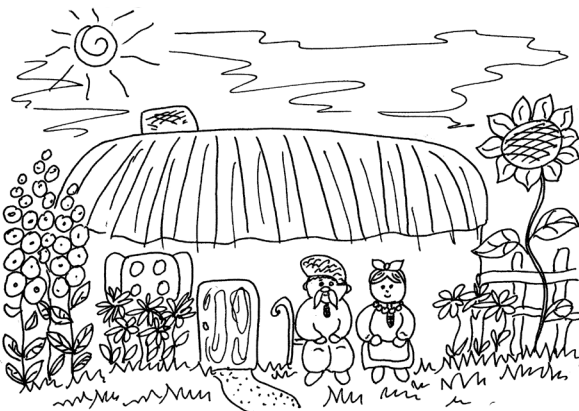

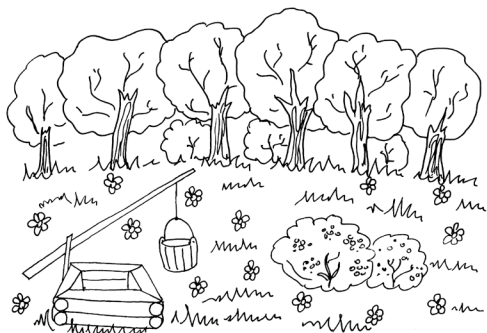
Батьківська хата

Намалюю маму,
Намалюю тата.
Оце вам садочок,
А це наша хата.

Біля хати — квіти:
Мальви та жоржини.
Ніби сонце сходить —
Соняшник за тинем.

Іван Складаний

Я все люблю

Я все люблю в своїм краю:
Криницю, звідки воду п'ю,
Та повні гомону ліси,
Та дзвони срібної роси...
Я все люблю в своїм краю:
Найбільше — матінку свою,
Ласкаву, радісну, єдину...
Люблю, як сонце,
Батьківщину.

Микола Сингаївський

Пісня України

З мріями і снами
В ночі, ранки, днини
Лине в даль світами
Пісня України.

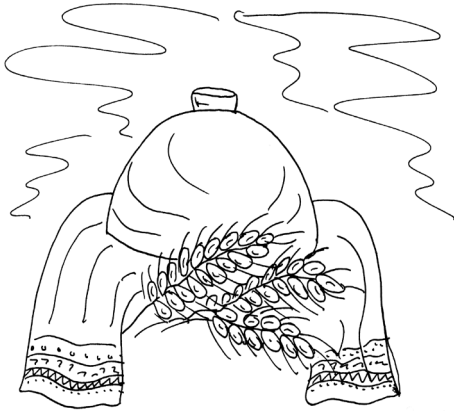
У ласкавім літі
І в снігах руїни —
Найрідніша в світі
Пісня України.

Ярослав Ярош

Батьківщина

Що таке Батьківщина?
За віконцем калина,
Тиха казка бабусі,
Ніжна пісня матусі,

Дужі руки у тата,
Під тополями хата,
Під вербою лисиця,
В чистім полі криниця,
Серед лугу лелека
І діброва далека,
І веселка над лісом,
І стрімкий обелісок...

Ким в житті ти не станеш:
Шахтарем, хліборобом,
Зореплавцем хоробрим,
Будівничим, солдатом —
Слід завжди пам'ятати:

Коли любиш ти все це
І приймаєш у серце,
Як готовий щомиті
Від біди боронити
Кожну в лузі билину,
Кожну в гаї пташину,

Значить, це —
Батьківщина
Має доброго сина.

Петро Бондарчук

Батьківщина

Батьківщина — хліб і сіль,
Батьківщина — втіха й біль.
Батьківщина — батько й мати
І поріг твоєї хати.

Юрій Павлиш

Кінець безкоштовного уривку. Щоби
читати далі, придбайте, будь ласка,
повну версію книги.